

2. Морозов В. П. Тайны вокальной речи. – Ленинград : Наука, 1967. – 204 с.
3. Юссон Р. Певческий голос. – Москва : Музыка, 1974. – 262 с.

References:

1. Emelyanov V. V. Razvitie golosa. Koordinaciya i trenazh. – SPb. : Lan, 1997. – 192 s.
2. Morozov V. P. Tajny vokalnoj rechi. – Leningrad : Nauka, 1967. – 204 s.
3. Yussou R. Pevcheskij golos. – Moskva : Muzyka, 1974. – 262 s.

СИРОТЮК Т. А. Основные показатели голосообразования певца.

Нами была предложена точка зрения на биоакустическую сторону академического пения как на сумму защитных механизмов голосообразования. Все перечисленные показатели и являются защитными механизмами. Каждый из них действует на своем уровне. Использование регистров – защита на уровне гортани, дыхание – перенос значительной части нагрузки на трахею и бронхи, включение энергии всего тела, вибрато – общее балансирование, ротоглоточный рупор – система акустических фильтров, которые облегчают работу главного и наиболее уязвимого органа – гортани.

Ключевые слова: *голос певца, голосообразование, показатели голосообразования, механизм голосообразования.*

SYROTUK T. A. Basic indexes of vocal education of singer.

By us was the offered point of view on the biologically acoustic side of the academic singing as to the amount of protective mechanisms of vocal education. All enumerated indexes and are nocifensors. Each of them operates at the level. The use of registers is defence at the level of larynx, breathing is transference of considerable part of loading on a trachea and bronchial tubes, including of energy of total-body, vibrato – the common balancing, mouth an oesophageal megaphone is the system of acoustic filters which facilitate to the robot of main and the most vulnerable organ – larynx.

Keywords: *voice of singer, vocal education, indexes of vocal education, mechanism of vocal education.*

УДК 178.(73+410)

Скиба Ю. А.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

У статті проаналізовано структуру професійних стандартів для викладацької професії та встановлено, що він складається із шести стандартів, а саме залучення та підтримка всіх студентів у навчанні; створення та підтримка ефективних навчальних програм для студентів; розуміння та організація предметів для навчання студентів; інструкція з планування та проектування навчального досвіду для всіх студентів; оцінювання студентської навчальної діяльності; розвиток як професійного педагога. Стандарти призначені для оцінювання професійної діяльності та особистого розвитку досвідчених науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США. Зазначено, що для різних категорій науково-педагогічних

працівників закладів вищої освіти США розроблені різні професійні стандарти, зокрема: для майбутніх викладачів – NCATE; для молодих науково-педагогічних працівників – INTASC; для досвідчених науково-педагогічних працівників – NBPTS.

Встановлено, що розроблені професійні стандарти використовуються для: найму науково-педагогічних працівників; розроблення програм розвитку науково-педагогічних працівників; оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників; розроблення портфоліо науково-педагогічних працівників; розроблення навчального матеріалу тощо. При оцінюванні науково-педагогічних працівників використовують різні методи, а саме рейтингові оцінки, анкетування, метод спостереження, метод оцінки “рівних за положенням”, метод “клінічного спостереження” метод “викладацьке досье (портфель)”, метод відеозапису та ін.

Ключові слова: заклади вищої освіти, науково-педагогічні працівники, оцінювання, професійні стандарти, Сполучені Штати Америки.

Глобалізація, становлення інформаційного суспільства, зростання міграційних процесів, інтернаціоналізація освіти тощо суттєво вплинули на міжнародний ринок праці та посиленням конкуренції між фахівцями різних галузей. Нині заклади вищої освіти різних країн значної уваги в освітньому процесі надають з одного боку підвищенню якості підготовки своїх випускників які здатні до здорової конкуренції на міжнародному ринку праці, з другого – добору та формуванню потужного кадрового потенціалу здатного до підготовки майбутніх фахівців на рівні міжнародних стандартів та світових наукових досягнень.

Сучасна вища освіта США склалася під впливом історичних, економічних та соціальних чинників і є однією із провідних у світі. Проте, до середини ХХ ст. “в період тривалого процесу формування системи освіти правлячі кола США недостатньо звертали увагу на розвиток вищої освіти та організацію освітніх послуг, тому вона не мала належного фінансування і розвитку. ... У другій половині ХХ ст. федеральний уряд країни звернув увагу на результати діагностування, оприлюднені комітетом Національного оцінювання прогресу освітньої діяльності й зосередив зусилля на більш інтенсивному розвитку американської освіти” [2, с. 6].

Завдяки реформам система вищої освіти США стала відкритою для всіх бажаючих та різноманітною за способом її отримання. Однією із ключових складових реформування вищої освіти США стало розроблення професійних стандартів для науково-педагогічних працівників, так як вони суттєво вплинули на формування висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців.

Впровадження професійних стандартів та оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США дало змогу визначити слабкі місця в організації освітнього процесу, дозволило стимулювати професійну діяльність науково-педагогічних працівників, сприяло підвищенню якості викладацьких послуг та поліпшенню роботи закладу вищої освіти, забезпечило належний рівень професійної компетентності науково-педагогічних працівників, умотивувало їх до підвищення свого професійного розвитку.

Враховуючи вище зазначене вважаємо, що вивчення досвіду

розроблення професійних стандартів науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти Сполучених Штатів Америки, їх структури і змісту буде корисним для врахування при розробленні професійних профілів і професійних стандартів науково-педагогічних працівників України та адаптації цього досвіду до загальнокультурних, соціально-економічних та інституційних умов, що відповідають сучасному вектору розвитку вищої освіти України.

Проблеми реформування системи освіти США, зокрема й вищої, досліджували Дж. Келлі (J. Kelly), М. Хантер (M. Hunter), Л. Фішер (L. Fischer), Л. Шепард (L. Shepard), Д. Лорті (D. Lortie), Д. Кларк (D. Clark) та ін.

Порівняльні дослідження системи вищої освіти США та інших країн, здійснювали К. Андерсон (K. Anderson), Р. Тайлер (R. Tayler), А. Трес (A. Trace) та ін.

Оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США розглядали М. Ефрік (M. Afric), А. Барон (A. Barone), С. Калверік (S. Calveric), Л. Роче (L. Roche), Г. Стрікленд (G. Stricland), М. Зікі (M. Zieky) та ін.

Підходи, принципи та методичні основи оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США розглядали А. Ераут (A. Eraut), Е. Фітч (E. Fitch), Т. Овертон (T. Overton) та ін.

Однак, потребує ґрунтовного вивчення структура і зміст професійних стандартів науково-педагогічних працівників США з метою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців та мотивації до професійного розвитку науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України.

Мета статті – вивчити структуру і зміст професійних стандартів науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США та встановити можливості їх адаптації для використання при розробленні професійних стандартів і профілів науково-педагогічних працівників України.

“Розвиток американського суспільства у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст., соціально-економічні зміни в країні, реформування освіти і висока конкурентоспроможність вищих навчальних закладів зумовили необхідність підготовки висококваліфікованих спеціалістів. А це вирішальною мірою залежить від професійно-педагогічної компетентності викладачів, яку треба розглядати комплексно в навчально-виховному процесі вищого навчального закладу, враховуючи не лише показники оцінювання професійної діяльності викладачів студентами, а й думку експертів, колег, випускників та адміністрації ВНЗ” [2, с. 19].

Відомо, що науково-педагогічні працівники США працюють у чотирьох типах закладів вищої освіти: а) університетах, які можуть мати декілька коледжів, по закінченню яких студент отримує звання бакалавра; один або більше коледжів для тих хто збирається отримати звання магістра або доктора; б) інститутах з чотирьох річним навчанням – коледжі, більшість з яких не є частиною університету; в) технічних навчальних закладах, в яких

навчання продовжується від шести місяців до чотирьох років; г) дворічних або громадських коледжах де студенти можуть отримати багато професій [1].

Базовим принципом функціонування закладів вищої освіти у США є їх автономія, зокрема організаційна, фінансова, академічна та кадрова. Кадрова автономія передбачає "...приймання рішень щодо процедури найму (керівного, академічного та адміністративного персоналу); приймання рішень щодо заробітної плати (керівного, академічного та адміністративного персоналу); приймання рішень щодо звільнення (керівного, академічного та адміністративного персоналу); приймання рішень щодо заохочення, просування по службі (керівного, академічного та адміністративного персоналу) [3, с. 20].

Наступним базовим принципом системи вищої освіти США є децентралізація. Вона є однією з основних цілей освітньої політики де кожен штат має власну систему добору, оцінювання, заохочення і стимулювання професійного розвитку науково-педагогічних працівників. При цьому наголошується на підвищенні особистої відповідальності науково-педагогічних працівників щодо забезпечення якості наданих освітніх послуг. Враховуючи вищезазначене у США відсутня єдина загальнонаціональна концепція професійних стандартів науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Професійні стандарти для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США розробляються з метою забезпечення національного та міжнародного лідерства в системі вищої освіти та демонстрація, що педагогічна освіта є життєво важливою для здоров'я та успіху нації.

Нами встановлено, що в системі вищої освіти США для різних категорій науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти розроблені різні професійні стандарти, зокрема: для майбутніх викладачів – NCATE; для молодих науково-педагогічних працівників – INTASC, для досвідчених науково-педагогічних працівників – NBPTS.

Розглянемо структуру Каліфорнійських стандартів для викладацької професії [10], що призначені для оцінювання професійної діяльності та особистого розвитку досвідчених науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти Каліфорнії. Цей професійний стандарт складається із шести окремих стандартів, а саме:

- залучення та підтримка всіх студентів у навчанні;
- створення та підтримка ефективних навчальних програм для студентів;
- розуміння та організація предметів для навчання студентів;
- інструкція з планування та проектування навчального досвіду для всіх студентів;
- оцінювання студентської навчальної діяльності;
- професійний розвиток науково-педагогічного працівника.

Особливості змісту і структури цього стандарту розглянемо на прикладі

Стандарту 1. Залучення та підтримка всіх студентів у навчанні (табл. 1).

Таблиця 1

Стандарт 1
Залучення та підтримка всіх студентів у навчанні [10]

№ з/п	Опис змісту	Ключові складові діяльності НПП	Рефлексія
			Перелік питань для з'ясування НПП свого професійного розвитку: "Як я ..." або "Чому я ..."
1	Науково-педагогічні працівники знають і піклуються про своїх студентів та залучають їх до навчання; використовують під час навчання попередні знання студентів, їх досвід та інтереси; пов'язують зміст предмета з реальним змістовим контекстом; використовують різні навчальні стратегії, ресурси та технології для задоволення різноманітних навчальних потреб студентів; сприяють розвитку критичного мислення через пошук, вирішення проблем та роздуми; контролюють навчальні досягнення студентів і надають їм консультації щодо навчання	1.1. Використання знань студентів для залучення їх до навчання	<ul style="list-style-type: none"> • знати моїх студентів як людей та як особистостей? • зрозуміти причини поведінки? • визначати атипову поведінку студентів? • будувати довіру зі студентами та сприяти розвитку відносин, щоб студенти могли процвітати академічно? • адаптувати мою дисципліну до відображення знань моїх студентів? • диференціювати навчання на основі того, що я знаю про сильні сторони, інтереси та потреби? • познайомитися з батьками та спілкуватися з громадою, де я навчаюсь?
		1.2. Вибудовування навчання орієнтуючись на попередні знання	<ul style="list-style-type: none"> • допомогти студентам побачити зв'язки між тим, що вони вже знають, і новим матеріалом? • підключити навчання в класі до

№ з/п	Опис змісту	Ключові складові діяльності НПП	Рефлексія
			Перелік питань для з'ясування НПП свого професійного розвитку: "Як я ..." або "Чому я ..."
		студентів, життєвий досвід та інтереси	<p>життєвого досвіду та культури студентів?</p> <ul style="list-style-type: none"> • підтримати усіх студентів, щоб використовувати навички першої та другої мов для досягнення цілей навчання? • розпочати заняття або тему для привернення уваги та інтересу студентів? • розробити коментарі студентів та питання під час заняття, щоб розширити їхнє розуміння?
		1.3. Орієнтування навчального предмету до змістовних реальних контекстів	<ul style="list-style-type: none"> • встановити зв'язок між темою предмету та метою навчання? • встановити в'язок між темою предмету та реальним життям? • шукати зворотній зв'язок зі студентами щодо релевантності предмету до свого життя? • залучити сіх студентів до різноманітного навчального досвіду, який набувається різними способами навчання ? • надати можливість усім студентам набути та практикувати навички у змістовних контекстах?
		1.4. Використання різноманітних навчальних стратегій, ресурсів та технологій для реалізації Різноманітних навчальних потреб	<ul style="list-style-type: none"> • вибрати та використати низку навчальних підходів для залучення студентів до навчання? • використовувати різноманітні стратегії для введення, пояснення та повторення концепцій предмету та процеси, щоб усі студенти зрозуміли? • допомогти усім студентам навчатися, практикувати, усвідомити та застосовувати стратегії навчання для конкретних предметів і процедури? • використовувати диференційовані інструкції для задоволення оціночних навчальних потреб студентів та підвищити активність студентів у навчанні? • адаптувати матеріали та ресурси, виготовляти та використовувати відповідні допоміжні засоби, обладнання та інші технології для підтримки різних потреб у навчанні студентів?

№ з/п	Опис змісту	Ключові складові діяльності НПП	Рефлексія
			Перелік питань для з'ясування НПП свого професійного розвитку: "Як я ..." або "Чому я ..."
			<ul style="list-style-type: none"> • використовувати багато типів технологій для полегшення навчання? • вивчати та використовувати ресурси, що мінімізують упередження?
		1.5. Сприяння критичному мисленню шляхом опитування, вирішення проблем та роздумів	<ul style="list-style-type: none"> • заохотити студентів використовувати декілька підходів та рішень для вирішення проблем? • заохочувати студентів ставити критичні питання та розглядати різноманітні перспективи щодо тематики навчального матеріалу • надати студентам можливість обмірковувати, обговорювати та оцінювати зміст? • задайте питання, щоб полегшити обговорення, уточнити та поглибити мислення студентів? • підтримати мислення студентів та спілкування з чіткістю та точністю? • допомогти студентам застосовувати попередні знання до нових ситуацій? • заохотити студентів створювати інновації? • допомогти студентам розробляти та використовувати стратегії та технології для доступу до знань і інформації?
		1.6. Моніторинг навчальної та наукової роботи студентів під час навчання	<ul style="list-style-type: none"> • систематично перевіряти знання та розуміння студентами навчального матеріалу та відповідно вносити корективи до плани? • включити в заняття різноманітні стратегії для перевірки розуміння студентів? • стежити за навчанням студентів з обмеженим володінням англійською мовою або студентів з особливими потребами? • скорегувати план заняття для прискорення навчання, коли визначаю темп заняття занадто повільним? • зробити "на місці" зміни на моєму занятті на основі інтересів та питань студентів? • надати додаткову підтримку та можливість навчатися студентам які мають бажання ? • змінити своє заняття, коли мені не вистачає часу, щоб завершити все, що я планував зробити?

Як видно з табл. 1 у Стандарті 1... основна увага надається ціннісному компоненту, зокрема питанням турботи про своїх студентів, знанню їх інтересів, задоволення різноманітних навчальних потреб студентів заохочення та активізація їх навчальної діяльності, зміст навчального матеріалу пов'язується із реальним життям.

Загалом Стандарт 1.... подається в описовому вигляді, що дає можливість встановити досягнутий рівень професійного розвитку науково-педагогічного працівника. У стандарті подано ключові складові освітньої діяльності науково-педагогічних працівників. До кожного компоненту наведено рефлексивні питаннями, які заохочують науково-педагогічних працівників до вивчення інноваційних педагогічних практик та провідного педагогічного досвіду. Для мотивації науково-педагогічних працівників до вивчення теоретико-методологічних основ педагогічної діяльності важливих для викладання, питання побудовані з основою: "Як я ..." і "Чому я ...". Питання не відображають всіх можливих проблем чи аспектів, пов'язаних з викладанням, проте вони можуть розглядатися як відправні точки для аналізу та дії в підтримку навчання студентів та власного кар'єри зростання.

У розробленому стандарті чітко окреслено роль науково-педагогічного працівника в освітньому процесі закладу вищої освіти, водночас він є підґрунтям для оцінювання власного професійного розвитку і рефлексії досягнутих результатів.

Варто зазначити, що оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти Каліфорнії здійснюється за напрямками визначеними у професійному стандарті, а саме: володіння навчальними стратегіями та підтримка всіх студентів у навчанні; створення та підтримка ефективних навчальних програм для студентів; знання навчальної дисципліни та методики її викладання; ефективність управління діяльністю студентів; володіння стратегіями оцінювання студентської навчальної діяльності; особистий професійний розвиток науково-педагогічного працівника. Зазначені напрями оцінювання професійної діяльності викладачів США визначають її компонентний склад та структуру [10; 7].

Процедура оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників є складною. Система оцінювання залежить від вимог, що існують у конкретній інституції та прийнятих процедур. Керівництво інституції самостійно вирішує які процедури оцінювання будуть виражені кількісними величинами, а які якісними оцінками [5].

Оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників, як зазначає І. Зварич, здійснюється за такими принципами є: "...практична спрямованість та оптимальна достатність; науковість; системність; послідовність; автономність. Критерії оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників США розробляє і доповнює адміністрація

закладу вищої освіти, тому кожен навчальний заклад має власні критерії” [2, с. 24].

Водночас О.Ткаченко вказує такі принципи оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників в США: успіх освіти на будь-якому рівні залежить від професійної компетентності науково-педагогічних працівників та їх особистісних якостей; умовами ефективності оцінювання є певні критерії; оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників здійснюється періодично; результати оцінювання діяльності науково-педагогічного працівника зберігаються в його особистому портфоліо [5, с. 249].

“Основними вимогами впровадження стандартів оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США є: внесення чітких вказівок до процесу оцінювання і дотримання норм Національної ради щодо діагностування професійної діяльності викладачів, їхньої педагогічної компетентності; визначення майстерності та вмінь педагогів у процесі викладання навчальних дисциплін згідно із стандартами; критичний і об’єктивний аналіз процесу оцінювання професійної діяльності викладачів, їхньої педагогічної компетентності та визначення рейтингу; врахування формування навчальних матеріалів портфоліо як основи професійного досвіду педагогічної компетентності і майстерності викладачів у навчальному процесі” [2, с. 33].

Оцінювання їх професійної діяльності щодо готовності працювати у закладі вищої освіти здійснюється на основі комплексного підходу, що включає процес викладання, здійснення наукових досліджень, участь у громадській діяльності та якісний рівень сформованості його портфоліо.

Загалом при оцінюванні науково-педагогічних працівників використовують різні методи і залучаються різні учасники освітнього процесу: так анкетування здійснюють співробітники ректорату, деканату; метод спостереження застосовують співробітники територіальних органів освіти, досвідчені колеги; рейтингові оцінки – співробітники ректорату, деканату; метод оцінки “рівних за положенням” – колеги; метод “клінічного спостереження” – викладач-методист; метод “викладацьке досье (портфель)” – сам науково-педагогічний працівник; метод відеозапису – викладач-методист та ін. [5].

Розроблені професійні стандарти для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США використовуються як: посібник із процесу пошуку для найму осіб; керівництво з розробки програми розвитку персоналу; керівництво для оцінювання науково-педагогічних працівників; сприяння діалогу між їх членами щодо питань педагогічної освіти; керівництво з розроблення портфоліо науково-педагогічних працівників; керівництво з розроблення навчального матеріалу та посилення на нього; використання стандартів для проведення навчальних занять для майбутніх викладачів; керівництво з розроблення програм для підготовки педагогічних працівників; керівництво з професійного розвитку за стандартами;

керівництво для збору даних про продуктивність, очікування та умови роботи науково-педагогічних працівників; керівництво для розроблення докторських програм підготовки науково-педагогічних працівників; добір кращого науково-педагогічного працівника року [4].

Узагальнення результатів дослідження свідчить про наявність позитивного досвіду у США із розроблення професійних стандартів для різних категорій науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти. В основу розроблення професійних стандартів покладено три категорії, зокрема професійні знання, професійні вміння та професійна практика. Розроблені професійні стандарти взаємопов'язані між собою і доповнюють один одного. Використання професійних стандартів сприяє кращому розробленню професійних досягнень науково-педагогічного працівника, добору доказів щодо досвіду ефективного викладання, визначенню ролей і очікувань науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США. Впровадження професійних стандартів та оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти США сприяло підвищенню якості викладацьких послуг, забезпеченню належного рівня професійної компетентності науково-педагогічних працівників, стимулювало їх до постійного професійного розвитку.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. У подальшому актуальними є питання вивчення структури і змісту професійних стандартів для майбутніх викладачів та молодих науково-педагогічних працівників; особливості оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників; досвіду розроблення програм професійного розвитку та саморозвитку науково-педагогічних працівників; досвід розроблення докторських програм підготовки науково-педагогічних працівників тощо.

Використана література:

1. Вища освіта США. URL: <http://www.osvita.org/guides/other/edusa-ua.html>.
2. Зварич І. М. Теоретичні і методичні засади оцінювання професійної діяльності викладачів у вищих навчальних закладах США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис. ... доктора педагогічних наук : 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Київ, 2014. – 42 с.
3. Калашнікова С. Розвиток лідерського потенціалу сучасного університету: основи та інструменти. – Київ : ДП “НВЦ “Пріоритети””, 2016. – 44 с.
4. Розробка стандартів. Назва з екрану. URL: <https://ate1.org/standards-development&xid=17259,15700022,15700124,15700149,15700186,15700191,15700201,15700214&usg=ALkJrhggV3fTYfVtuSRjok28H1bfCO0Kmg>
5. Ткаченко О. Б. Оцінювання якості професійно-педагогічної діяльності викладачів у США на сучасному етапі розвитку вищої школи [Електронний ресурс] // Психолого-педагогічні аспекти формування національної еліти. – С. 248-260. – URL : [249http://www.kpi.kharkov.ua/archive/](http://www.kpi.kharkov.ua/archive/)
6. Eligibility & Policies. National Board for Professional Teaching Standards. URL: http://www.nbpts.org/userfiles/file/NBPTS_2012%20Guide_021712.pdf
7. National Board for Professional Teaching Standards Elementary and Secondary Education Act (ESEA) Reauthorization Recommendations: Building a Strong Teaching Workforce 19 p

8. One hundred scholarships available for teachers seeking National Board certification. The Colorado Department of Education, 11.04.2012. URL: <http://www.cde.state.co.us/Communications/Releases/20120412nbct.html>
9. Professional standards Accreditation of Teacher Preparation Institution 2008. 94 p.
10. California standards for the teaching profession (2009) <https://www.ctc.ca.gov/docs/default-source/educator-prep/standards/cstp-2009.pdf&xid=17259,15700022,15700124,15700149,15700186,15700191,15700201,15700214&usg=ALkJrhHMKM4ZjP0Ig4PxO74Hy4LHW-SYg>

References:

1. Vyshcha osvita SShA. URL: <http://www.osvita.org/guides/other/edusa-ua.html>.
2. Zvarych I. M. Teoretychni i metodychni zasady otsiniuvannya profesiinoi diialnosti vykladachiv u vyshcheykh navchalnykh zakladakh SShA (druha polovyna KhKh – pochatok KhKhI stolittia) : avtoref. dys. ... doktora pedahohichnykh nauk : 13.00.01 – zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky. – Kyiv, 2014. – 42 s.
3. Kalashnikova S. Rozvytok liderskoho potentsialu suchasnoho universytetu: osnovy ta instrumenty. – Kyiv : DP “NVTs “Priorytety””, 2016. – 44 s.
4. Rozrobka standartov. Nazva z ekranu. URL: <https://ate1.org/standards-development&xid=17259,15700022,15700124,15700149,15700186,15700191,15700201,15700214&usg=ALkJrhggV3fTYfVtuSRjok28H1bfCO0Kmg>
5. Tkachenko O. B. Otsiniuvannya yakosti profesiino-pedahohichnoi diialnosti vykladachiv u SShA na suchasnomu etapi rozvytku vyshchoi shkoly [Elektronnyi resurs] // Psykholoho-pedahohichni aspekty formuvannya natsionalnoi elity. – S. 248-260. – URL : 249<http://www.kpi.kharkov.ua/archive/>
6. Eligibility & Policies. National Board for Professional Teaching Standards. URL: http://www.nbpts.org/userfiles/file/NBPTS_2012%20Guide_021712.pdf
7. National Board for Professional Teaching Standards Elementary and Secondary Education Act (ESEA) Reauthorization Recommendations: Building a Strong Teaching Workforce 19 r
8. One hundred scholarships available for teachers seeking National Board certification. The Colorado Department of Education, 11.04.2012. URL: <http://www.cde.state.co.us/Communications/Releases/20120412nbct.html>
9. Professional standards Accreditation of Teacher Preparation Institution 2008. 94 r.
10. Salifornia standards for the teaching profession (2009) <https://www.ctc.ca.gov/docs/default-source/educator-prep/standards/cstp-2009.pdf&xid=17259,15700022,15700124,15700149,15700186,15700191,15700201,15700214&usg=ALkJrhHMKM4ZjP0Ig4PxO74Hy4LHW-SYg>

СКИБА Ю. А. Структура и содержание профессиональных стандартов научно-педагогических работников высших учебных заведений Соединенных Штатов Америки.

В статье проанализирована структура профессиональных стандартов для преподавательской профессии и установлено, что они состоят из шести стандартов, а именно привлечение и поддержка всех студентов в обучении; создание и поддержка эффективных учебных программ для студентов, понимание и организация предметов для обучения студентов; инструкция по планированию и проектированию учебного опыта для всех студентов; оценивания студенческой учебной деятельности, профессиональное развитие научно-педагогического работника. Стандарты предназначены для оценки профессиональной деятельности опытных научно-педагогических работников высших учебных заведений США. Отмечено, что для различных категорий научно-педагогических работников высших учебных заведений США разработаны различные профессиональные стандарты, в частности: для будущих преподавателей – NCATE; для молодых научно-педагогических работников – INTASC, для опытных научно-педагогических работников - NBPTS.

Установлено, что профессиональные стандарты используются для: приема на работу научно-педагогических работников; разработки программ развития научно-педагогических работников; оценки профессиональной деятельности научно-педагогических работников; разработки портфолио научно-педагогических работников; разработки учебного материала и тому подобное. При оценке научно-педагогических работников используют различные методы, а именно рейтинговые оценки, анкетирование, метод наблюдения, метод оценки “равных по

положению”, метод “клинического наблюдения” метод “преподавательская досье (портфель)”, метод видеозаписи и др.

Ключевые слова: высшие учебные заведения, научно-педагогические работники, оценка, профессиональные стандарты, Соединенные Штаты Америки.

SKUBA Y. A. The structure and content of the professional standards of academic and teaching staff of the United States of America higher education institutions.

The article analyzes the structure of professional standards for the teaching staff and establishes that they consist of six standards, namely, the involvement and support of all students in learning; creation and support of effective curricula for students, understanding and organization of subjects for students; instruction on planning and designing learning experience for all students; assessment of student learning activities, professional development of scientific and teaching staff. The standards are designed to evaluate the professional activity of experienced academic staff of higher educational institutions of the United States. It is noted that various professional standards have been developed for various categories of academic and teaching staff in higher educational institutions of the USA, in particular: for future teachers – NCATE; for early-career teaching staff – INTASC, for experienced academic staff – NBPTS.

It is established that professional standards are used for: hiring academic staff; creation the professional development programs for academic staff; assesment of the professional activity of academic staff; developing a portfolio of academic staff; developing of resources for educational process and others points. Various methods are used in the assessment process of academic staff, namely, rating assessments, questionnaires, the observation method, the peer review method, the clinical observation method, the teaching dossier (portfolio) method, the video recording method, etc.

Keywords: higher education institutions, academic and teaching staff, assessment, professional standards, the United States of America.

УДК 37.09

Стецик С. П., Шкуренко О. В.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНОГО МЕТОДУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

У статті проведено аналіз дефініції метод проектів, навчальний проект, педагогічне проектування. На основі розглянутих означень, автори пропонують означення методу проектів. Розглянуто теоретичні аспекти реалізації та застосування проектного методу його можливостей використання в освітньому процесі в умовах реформування освіти. Проведено аналіз методичних особливостей створення проектів. Здійснено підбір типів проектів. Автори пропонують етапи реалізації проектів із урахуванням означених вимог. Виокремлені переваги впровадження проектної діяльності в освітньому процесі. Представлено алгоритм роботи над проектом практичного типу.

Ключові слова: освітній процес, проектна діяльність, проектний метод, педагогічна технологія, інноваційні освітні технології.

Концепція Нової української школи (НУШ) передбачає реформування освіти із переорієнтацією на заняття, що мають виховувати учнів,